

Til: MN- fakultetsstyret

Sakstype: Drøftingssak
Saksnr.: 19/22
Møtedato: 20. juni 2022
Notatdato: 8. juni 2022
Saksbehandler: Helen Nylænder

Økonomisk status per 1. tertial 2022

Bakgrunn:

Formålet med saken er å gi en orientering om økonomisk status for Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) per 30. april 2022 med utsiktene for prognose for inneværende år, gjeldende 5 årsprognose samt å belyse risikoer og muligheter som har oppstått siden siste rapportering.

De viktigste problemstillingene:

Fakultetes resultat for første tertial viser et merforbruk (underskudd) på 14 millioner kroner. Fakultetet har et akkumulert resultat på 150 millioner kroner ved utgangen av perioden og jobber med å sette midlene i aktivitet på en økonomisk bærekraftig måte. Etter flere år med oppbygging av saldo fram til 2019 har fakultetet nå begynt å redusere saldoen. Ved utgangen av prognoseperioden (i 2026) forventer vi et akkumulert resultat på mindre enn 50 millioner kroner og i årene deretter må vi sørge for en balanse mellom kostnader og inntekter for at saldoen ikke skal komme på et kritisk lavt nivå. Dette betyr at vi er forsiktige med å inngå nye langsiktige forpliktelser som har høy eller moderat risiko for inndekning i årene som kommer.

Våren 2022 har belyst flere faktorer som øker vår usikkerhet knyttet til det fremtidige inntekspotensialet. Ny modell for finansiering av UH sektoren kan på sikt påvirke vår basisinntekt som kommer over KD bevilgingen. Vi er avhengig av forutsigbarhet i basisbevilgingen for å kunne gjøre økonomiske disposisjoner på eventuelle nysatsinger og prioriteringer. Med tillegg av dette opplever vi en ytterligere risiko på kort sikt når det gjelder vår eksternt finansierte virksomhet (BOA) gjennom hendelsene i Forskningsrådet den siste tiden. Vi har ennå ikke klart for oss i hvilken grad endringen i Forskningsrådet vil påvirke våre tildelinger på kort og lang sikt. MN sine inntekter kommer 62% fra basis (primært gjennom KD bevilgingen) og 38% fra BOA (primært gjennom Forskningsrådet).

Kostnadene til MN er primært personalkostnader (71% av totale kostnader i første tertial), deretter følger driftskostnader (26%) som inkluderer en årlig husleie på 230 millioner kroner. 4% av våre kostnader går til investeringer.

Vedlegg:

Økonomisk analyse

Inntekter

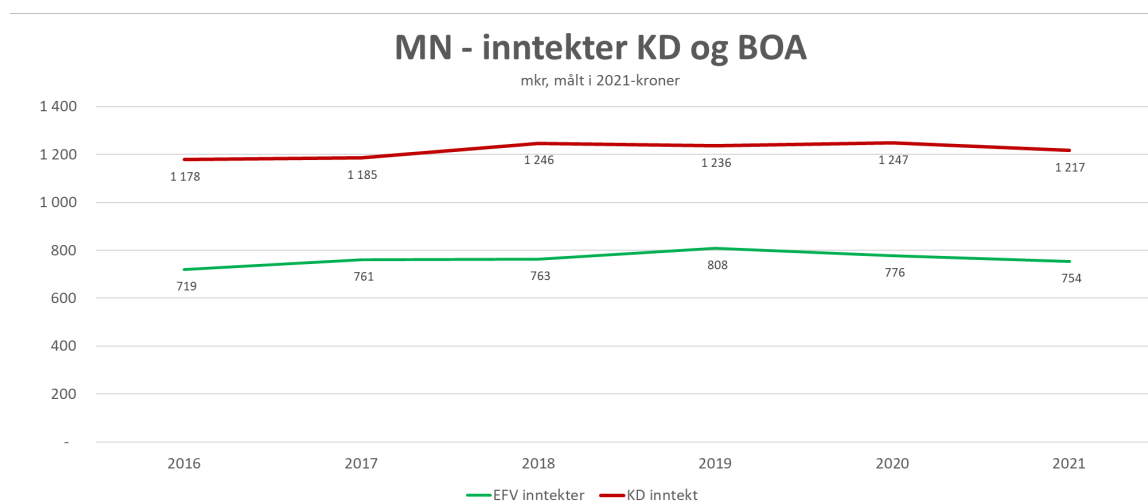
MN sine inntekter kommer fra flere kilder. KD bevilgingen er den største inntekten vår med 1,217 milliarder i 2021 og en forventning om 1,214 i år. Fakultetet har også en stor andel inntekter fra eksterne finansører, til sammen 754 millioner kroner i 2021 og forventet 838 millioner kroner i 2022. Fakultetet har også øvrige inntekter som salg og leieinntekter, denne delen av inntektene våre er av ikke vesentlig størrelse.

MN sin inntektsutvikling over tid viser at etter flere år med vekst så har inntektene flatet ut de senere årene. Når vi ser på inflasjonsjusterte tall i perioden 2016 – 2021 ser vi en vekst opp mot 2019 og en nedgang i 2020 og 2021.

MNs inntekter fra KD gjennom UiOs fordelingsmodell har faste ledd (historiske, f.eks. «studieplasser») og resultatbaserte ledd (rullerende gjennomsnitt, herunder produksjon av studiepoeng og eksternt finansierte prosjekter). Sistnevnte kategori er benevnt resultatbasert omfordeling (RBO). Den RBO-baserte inntekten utgjør for tiden ca. 25% av MNs KD-inntekt. I tillegg til disse elementene er det også tildelinger til midlertidige satsninger.

BOA inntektene våre kommer hovedsakelig fra Forskningsrådet, fra EU og til slutt øvrige kilder.

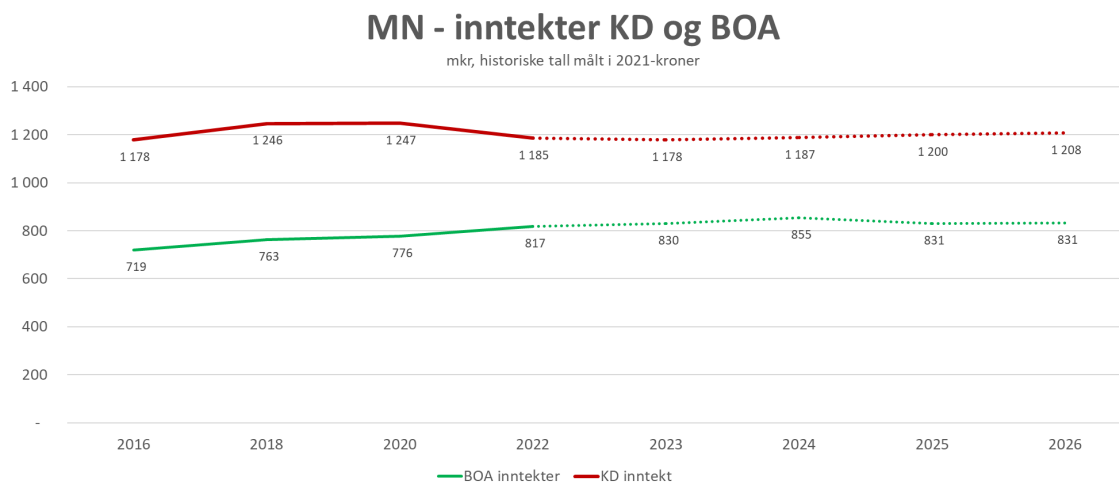
Figuren viser historisk inntektsutvikling 2016 – 2021, inflasjonsjustert:

Fakultetets inntektsprognose fremkommer som summen av alle våre institutters forventninger for BOA samt kategorien andre inntekter i basisøkonomien. KD-bevilgingen er fakultetets forventede inntekter basert på instituttens totale produksjon, forventede studieplasser samt noe forventninger om midlertidige satsinger på forskningssiden (f.eks. SFFer)

Vi ser en forventet flat utvikling på basisinntektene våre. I mars la et utvalg (Hatlen utvalget) fram en rapport som foreslår vesentlige endringer i modellen som fordeler midler til virksomhetene i UH sektoren. Det er nå en høringsrunde hvor institusjonene har mulighet til å komme med innspill til rapporten. I hvilken grad vår forventede utvikling i KD inntekter vil påvirkes av eventuelle endringer i finansieringsmodell for sektoren vet vi ikke men UiO har i sitt høringsinnspill til KD lagt til grunn at den totale finansieringen vil bestå. Ved endring av hvordan sektoren og UiO finansieres er det rimelig å anta at UiO sin fordeling til fakultetene også vil endre seg. Det er mange usikkerheter knyttet til disse problemstillingene. Vi legger til grunn en finansiering i samme modell i våre prognoser for 5 årsperioden og ønsker å gjøre styret oppmerksom på at det kan ligge en vesentlig risiko i denne forutsetningen på lang sikt.

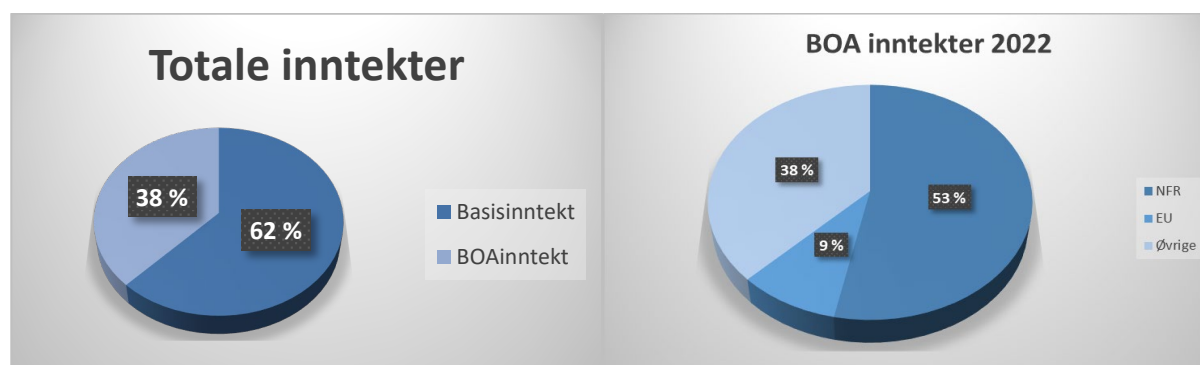
Figuren viser en kombinasjon av inflasjonsjustert utvikling (heltrukket linje) og inntekter i prognoseperioden (stiplet linje). Prognosen er satt i 2021 kroner:

Vår forventede flate utvikling i inntekter må sees i sammenheng med våre forventninger knyttet til kostnadsutvikling i prognoseperioden.

Kunnskapsdepartementet meldte i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett (i begynnelsen av mai) at Forskningsrådet får nytt styre. Hele styret ble byttet ut og regjeringen ba Forskningsrådet om inntil videre stoppe tildelinger til nye prosjekter på områder med negative avsetninger.

Av våre inntekter kommer 38% fra BOA. Forskningsrådet står for 53% av våre BOA inntekter (figuren til høyre)

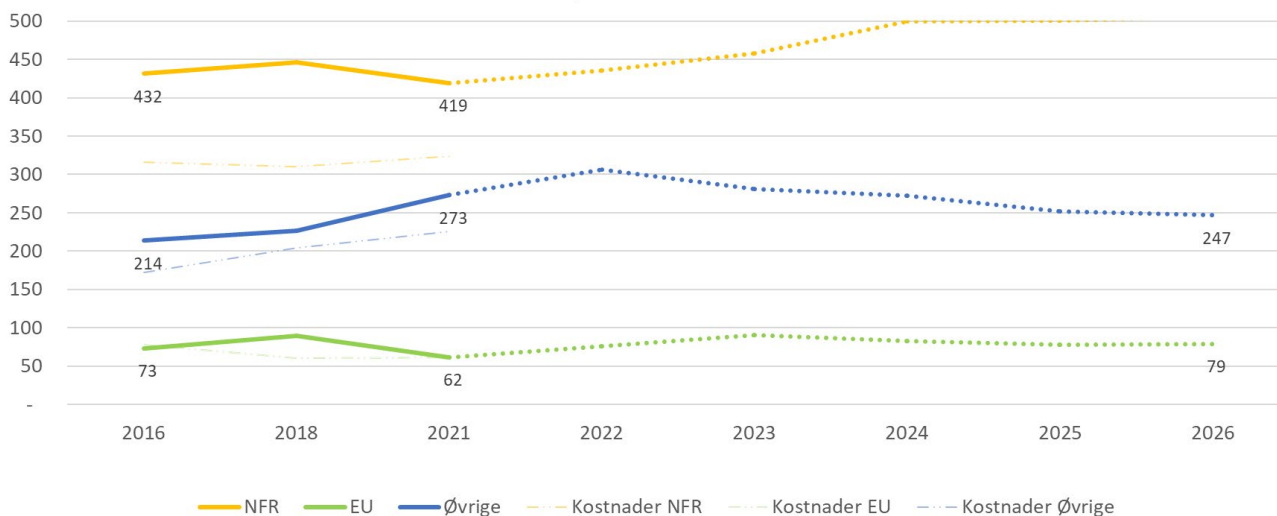
Vi ser på dette som en økt risiko knyttet til våre forventede inntekter på BOA. Ved å sammenligne aktiviteten vi har hatt på BOA området historisk (i figuren under representert som kostnader) ønsker vi å se på ambisjonene fremover opp mot det vi ser kan være kapasiteten vi har på gjennomføring på området.

Her er det tidlig å trekke konklusjoner men vi stiller oss følgende spørsmål:

- Ser vi for oss at vi har kapasitet til å gjennomføre på aktivitetsnivået som ligger til grunn for prognosen på inntekter fra Forskningsrådet?
- Vil endringene i Forskningsrådet påvirke vår økonomi i vesentlig grad på kort og lang sikt?
- Er det noen åpenbare grep vi kan ta for å redusere risikoen knyttet til inntektene våre fra BOA økonomien?

MN - eksterne inntekter

mkr, målt i 2021 kr

Prosjektøkonomien på fakultetet står for 38% av totale inntekter og vi har til enhver tid ca 750 aktive prosjekter i vår portefølje. Totalverdien på porteføljen er 3 milliarder kroner og det siste prosjektet «går ut» i 2030. Våre prognoser på området er en kombinasjon av allerede tildelte prosjektmidler og fremtidige forventninger tildelingen.

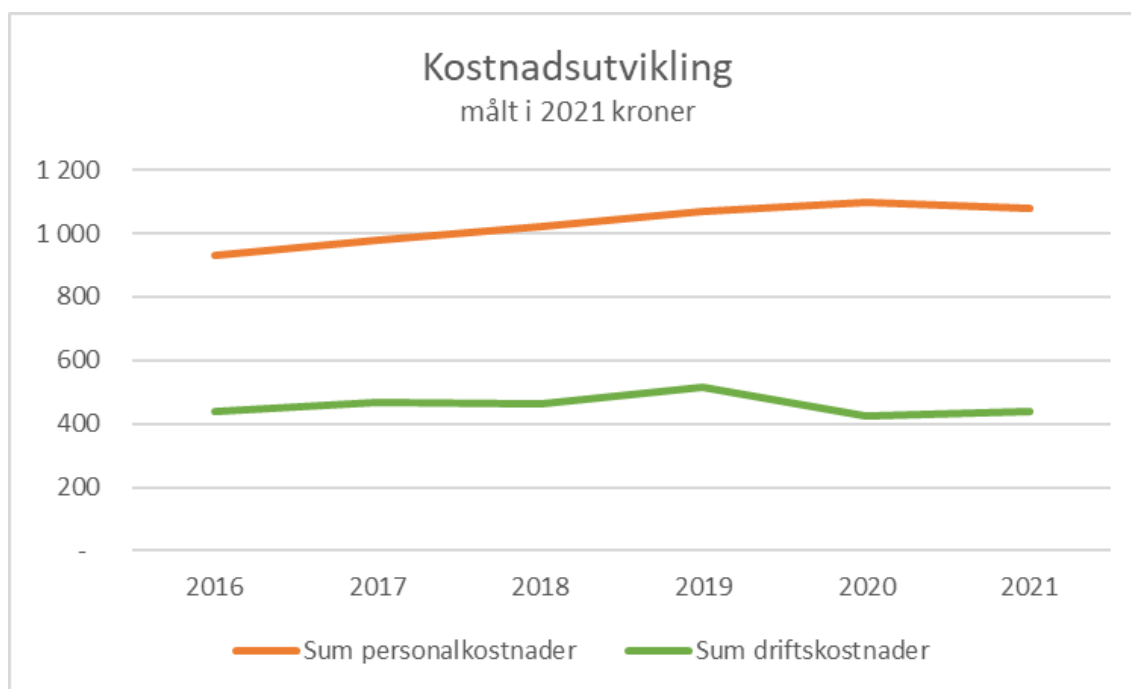
Kostnader

Fakultetets største kostnadsdriver er lønn.

- Mer enn 70% av våre totale kostnader i første tertial er lønn.
- 64% av våre lønnskostnader er belastet på basisøkonomien og de resterende er belastet BOA økonomien enten gjennom at en person er direkte ansatt på et prosjekt i BOA økonomien eller gjennom at en ansatt på basis er frikjøpt, altså at vedkommende er lønnet på basis men at vi allokterer lønnskostnaden til et prosjekt i BOA økonomien.
- Med en KD inntekt på 1,2 milliarder for 2022 og en forventet lønnskostnad på 1,06 milliarder på basis kan vi si at 88% av vår KD bevilging går til dekning av lønnskostnader

Med et lønnsoppgjør for 2022 med en ramme på 3,84% ser vi at vår økonomi vil bli ytterligere presset. Kompensasjonen vi får for lønnsjusteringen kan ikke forventes å dekke hele den økte kostnaden.

De foregående årene ser vi en lønnsutvikling i basisøkonomien som er høyere enn inntektsutviklingen vår samtidig som vi ser at driftskostnadene våre ligger flatt.

Prognose for inneværende år

Prognosen for 2022 viser totale inntekter på MN på 2,14 milliarder kroner. Dette representerer en økning fra forrige prognose på 55 millioner kroner hvorav 13 millioner er knyttet til basisøkonomien. Totale kostnader forventes å være 2,17 milliarder kroner og prognosen viser et isolert resultat (merforbruk) på 39 millioner kroner med et akkumulert resultat på 126 millioner kroner. Dette representerer en vesentlig endring fra sist prognose da vi lå an til et merforbruk for 2022 på 19 millioner kroner.

Forventet merforbruk i basisøkonomien er økt med 19 millioner kroner sammenlignet med forrige rapportering. Vi forventer en økning i basisinntekter på 13 millioner kroner og i tillegg til økte inntekter ser vi økte kostnader til investeringer på 10 millioner kroner. Hoveddriveren til forventningen om økte investeringer er en planlagt anskaffelse av nye tape – roboter til 7 millioner kroner, på Institutt for teoretisk astrofysikk som følge av at instituttet ikke lenger får tilbud om databackup fra USIT. Prognosen for inneværende år viser et redusert nettobidrag med 18 millioner kroner.

Personalkostnadene på basis vil være 84% av inntektene på basis for 2022. I 2018 var lønnskostnadene 78% av basisinntekten. Denne utviklingen gjør at vi vil oppleve stadig mindre handlingsrom og behovet for å holde sterk kontroll på årsverksutviklingen på fakultetet øker.

Det er fortsatt knyttet usikkerhet til Institutt for teknologisystemer og satsingen på fremtidsteknologier.

I BOA porteføljen ser vi økt forventning på inntektssiden på noen finansieringskilder og en redusert forventning på andre. I sum har vi fortsatt en forventning om 840 millioner kroner i BOA inntekter. Sammenlignet med tidligere år virker dette optimistisk, likefremt har bl.a. HISP skalert opp aktiviteten sin som følge av ekstraordinær finansiering knyttet til arbeidet med å bekjempe Covid-19.

MN fakultetets drift er sterkt knyttet til BOA økonomien, med en andel på ca 40% av virksomheten som er finansiert via denne. I tillegg er noe av basisbevilgningen vår knyttet til BOA incentivene i UiO sin fordelingsmodell. Eventuelle framtidige endringer i finansieringssystemet i UH sektoren i kombinasjon med den senere tids hendelser knyttet til avsetting av styret i Forskningsrådet gjør at vi går en noe usikker

fremtid i møte. Vi forventer ikke at effektene av det overnevnte vil påvirke økonomien nevneverdig i inneværende år, men i årene fremover vil MN sin økonomi bli preget av eventuelle endringer.

Dette representerer en risiko i vår virksomhet og vil kunne påvirke våre beslutninger i tiden fremover. Med en prognose som viser et planlagt merforbruk i 2022 på 38 millioner kroner ser vi behovet for å finne balansen mellom å sette midler i aktivitet uten å inngå for store fremtidige forpliktelser. Handlingsrommet til MN forventes å reduseres i årene som kommer.

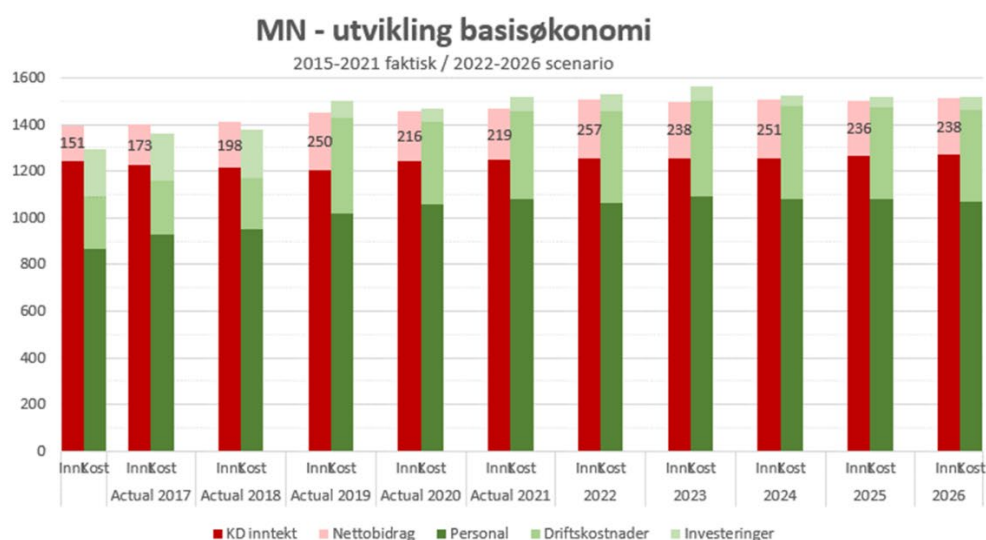
Alle instituttene unntatt IFI viser til en forventning om et isolert merforbruk i 2022. Dette betyr også at vi har fem institutter som forventer et negativt akkumulert resultat ved utgangen av 2022.

Prognoseperioden 2022 – 2026

Gjennom første tertial har vi ikke sett spesielle hendelser på instituttnivå som påvirker MN sin forventet utvikling vesentlig i prognoseperioden. Den største risikoen knytter vi til utviklingen i mulighetene for å få eksternt finansierte prosjekter og eventuelle endringer i finansieringen av sektoren. Våre personalkostnader øker stadig raskere enn utviklingen i inntekter og de varige forpliktelsene en ansettelse representerer hos oss gjør at vi trenger god kontroll på årsverksutviklingen.

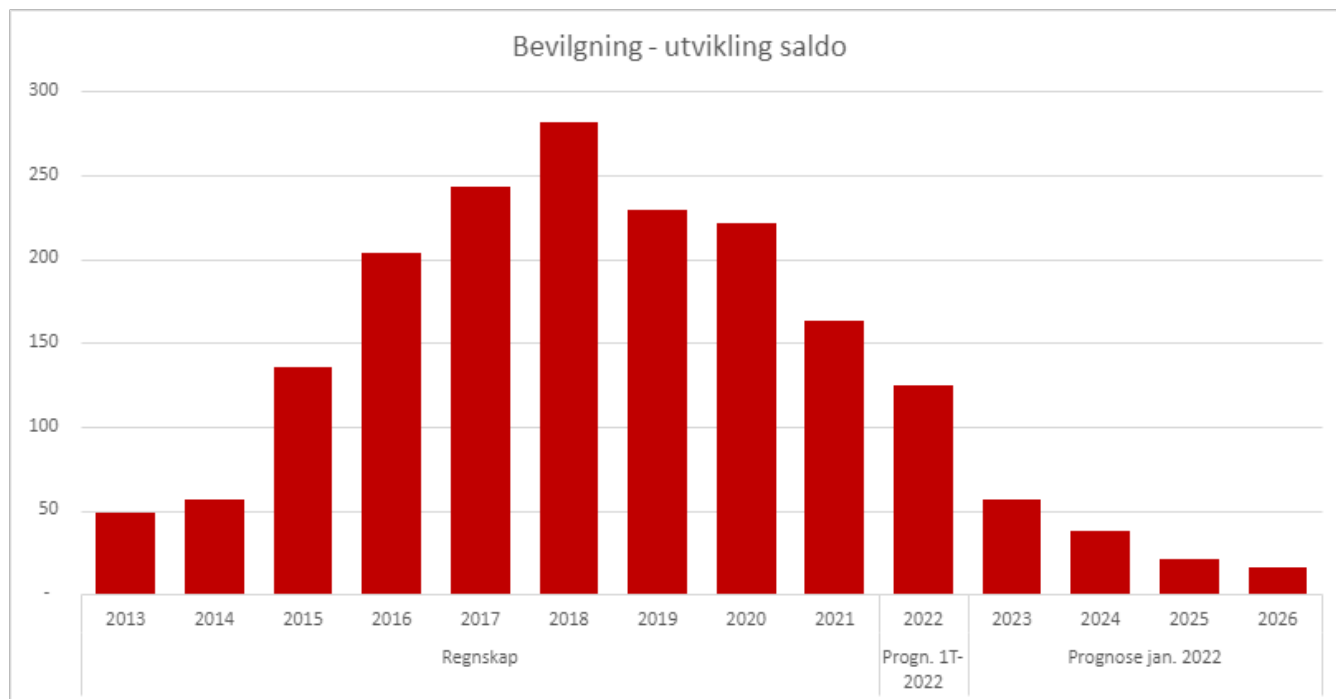
BOA økonomien skal til enhver tid gå i 0. Dette betyr at vi inntektsfører ettersom aktiviteten blir gjennomført i prosjektene. Følgelig så er det forskjellene mellom inntekter og kostnader i basisøkonomien som påvirker vårt akkumulerte resultat (saldo) og følgelig påvirker vårt handlingsrom.

Over tid og i prognoseperioden ser bildet slik ut:

Figuren over viser både faktiske tall for årene 2017 – 2021 og forventede tall for perioden 2022 – 2026. De røde og rosa søylene viser inntekter på basis, fordelt på KD inntekt og nettobidrag. Nettobidrag er en inntekt på basis som kommer fra prosjektøkonomien. Dette betyr at ved nedgang i prosjektaktivitet så vil inntektene på basis også bli lavere. De grønne søylene viser kostnader. Kostnadene vil være uendret ved eventuell nedgang i prosjekter. Figuren illustrerer derved avhengigheten til prosjektøkonomien.

I prognoseperioden jobber vi mot en balanse mellom kostnader og inntekter i 2026 – og følgelig en stopp i nedbygging av saldo. Dette er viktig for oss da saldoutviklingen i prognoseperioden ser slik ut:

Figuren over viser at det fra 2013 til 2018 var en økonomisk situasjon da inntektene var høyere enn kostnadene og vi opparbeidet oss et akkumulert resultat (saldo) som var ca 275 millioner kroner i 2018, fra 2019 har vi tatt ned det akkumulerte resultatet og vi styrer mot en utflating i slutten av prognoseperioden.